

พระราชนิพนธ์เรื่องติโต : วีรบุรุษผู้สร้างประวัติศาสตร์

สายวรุณ น้อยนิมิตร*

ชีวประวัติบุคคลสำคัญเป็นหนังสือที่ผู้ปกครองมักจะเลือกให้บุตรหลานอ่าน เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต หนังสือประเภทนี้นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตของคนสำคัญแล้ว ยังให้รายละเอียดของการกระทำที่เป็นแบบอย่างของการทำความดี หรือการมีชีวิตที่ควรค่าแก่การเผยแพร่ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้แนวทางในการดำเนินชีวิตอีกด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่จะหาหนังสือดีให้คนไทยได้อ่าน จึงทรงแปลชีวประวัติของอดีตประธานาธิบดีของประเทศยูโกสลาเวียเป็นภาษาไทย ในพระราชนิพนธ์เรื่อง ติโต

ติโต เป็นพระราชนิพนธ์ที่แปลจากหนังสือชื่อ TITO ผู้เขียนคือ ฟิลลิส ออติ (Phyllis Auty) กล่าวถึงชีวประวัติของโยชิป โบรซ (Josip Broz) ประธานาธิบดีของประเทศยูโกสลาเวีย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแปลเรื่องนี้ประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้ทรงปรับปรุงต้นฉบับ ต่อมาจึงพระราชทานให้มูลนิธิชัยพัฒนาพิมพ์เผยแพร่ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสถึงพระราชนิพนธ์แปลเรื่องนี้ว่า

...ที่อดีดยูโกสลาเวียฆ่ากันนั้นเป็นขบวนการนักจริง ๆ ใช้เครื่องปืนสมัยใหม่ทิ้งระเบิด ใช้ปืนใหญ่ ฆ่ากันอย่างเป็นกิจการทุกวันๆ เห็นได้ว่ามีความแตกต่างในความคิด ในความเป็นอยู่เขาก็ฆ่ากัน. แต่ใน

พระราชนิพนธ์เรื่องติโต

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์าควิชานาชาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ยูโกสลาเวียนั้นเป็นพื้นที่ที่มีการฆ่ากัน มีการรบกันเป็นกิจวัตรมาเป็นเวลานาน เป็นศตวรรษ ไม่ใช่ของใหม่. แต่อย่างไรก็ตาม ที่ศึกษาดูก็ทำได้ที่จะให้เมืองเจริญ ที่ทำให้เมืองเป็นปึกแผ่นได้ แม้จะเป็นประเทศยูโกสลาเวีย.

ตอนนี้จะขอโฆษณาหน่อย. เป็นรายการโฆษณา มีสปอตติดหนึ่ง. คือว่าได้แปลหนังสือเรื่อง ตีโต แปลหลายปีมาแล้ว ตั้ง ๒๐ ปี. แต่เห็นว่ายังกังหันสมัย เพราะเขายังติดกันอยู่. เลยต้องรีบมาปรับปรุงต้นฉบับเรื่อง ตีโต ที่แปลจากภาษาฝรั่ง เพื่อให้คนได้อ่านว่าสถานการณ์ในโลกเป็นอะไรบ้าง. เรื่อง ตีโต นี้ ปรับปรุงเกือบจะไม่ทัน. แต่ก็ทัน. ทันอะไร. หวัง คือหวังว่าโลกนี้จะมีสันติภาพ จะมีความสงบ. ต้องรีบปรับปรุงหนังสือเรื่อง ตีโต นี้ ให้ทันกับที่เขายังติดกันอยู่. ถ้าเขาไม่ติดกัน บ้านเมืองเขาเรียบร้อยแล้ว ก็ไม่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ. เมืองยูโกสลาเวียเขายังติดกัน ฉะนั้นก็เลยรีบให้หนังสือแปลนี้ออกพิมพ์มาให้สำเร็จได้.

พระราชดำรัสข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพระองค์ตั้งพระราชหฤทัยที่จะให้คนไทยได้อ่านหนังสือเรื่องนี้เพื่อให้เห็นความเป็นอยู่ของประเทศยูโกสลาเวีย ที่แม้ว่าจะมีความแตกแยกและเกิดสงคราม แต่ประเทศก็ยังดำรงอยู่ได้ ผู้นำจึงต้องเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาประเทศไปให้ตลอดรอดฝั่ง ชีวประวัติและบทบาทของผู้นำประเทศจึงควรค่าแก่การเรียนรู้และยึดเป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักชาติของตีโต

สำหรับผู้เขียนเรื่องนี้ ชื่อฟิลลิส ออติ (Phyllis Auty) เป็นอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด เป็นอาจารย์สอนประวัติลุ่มแม่น้ำดานูบ มหาวิทยาลัยลอนดอน เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เขาทำงานที่แผนกยูโกสลาเวียของวิทยุบีบีซีและที่กรมข่าวการเมือง กระทรวงการต่างประเทศและเขาเป็นนักหนังสือพิมพ์คนแรกที่ได้สัมภาษณ์ตีโต เขาเขียนเป็นตอนๆ มีทั้งสิ้น ๑๐ ตอน ตอนแรกชื่อ “บุคคลและศตวรรษ” ซึ่งเป็นบทนำ เขียนโดย เซอร์ ฟิตซรอย แม็คคลีน (Sir Fitzroy Maclean) อีก ๙ ตอนชื่อ ทหารลูกทุ่ง แผ่นดินใหม่ ศิลปะการเรียนรู้เตรียมรบศึก แสงหาพันธมิตร แม่ทัพใหญ่ ผู้นำทางการเมือง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ และสำเร็จกิจปฏิวัติ

^๒ ในคำนำของผู้เขียนเรื่องตีโต (๗)

“ความยากจนที่อยู่รอบตัวและความสำคัญอย่างรุนแรง”

“ติโต” เป็นเรื่องราวชีวิตประวัติของโยชิป โบรซ (Josip Broz) เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๒ (พ.ศ. ๒๔๓๕) บิดาเป็นคนเชื้อสายโครแอต (Croat) และสโลวีเนีย (Slovene) มารดาเป็นชาวสลาฟได้ เขาเกิดมาในครอบครัวที่มีสภาพรอบตัวร่ำล้อมด้วยความยากจน แม้ครอบครัวของเขาจะมีที่ดินของตนเองประมาณ ๒๕ ไร่ ซึ่งนับว่ามีฐานะดีกว่าเพื่อนชานาด้วยกันแต่ก็ยังจัดว่าขาดแคลนอยู่มาก พ่อและแม่ของเขามีลูก ๙ คน โยชิปเป็นคนที่ ๗ สิ่งที่สำคัญในการสร้างบุคลิกลักษณะของเขาอย่างหนึ่งคือความสำนึก รักเชื้อชาติที่ตนเป็นสลาฟได้ คือเป็นชนชาติโครแอต เขารู้สึกถึงฐานะอันต่ำต้อยเมื่อต้องถูกปกครองด้วยชนชาติอื่น เขาเก็บความไม่พอใจสภาพความเป็นอยู่ที่ดีอยู่ภายใต้การปกครองของออสเตรีย-ฮังการี ความสำนึกรักชาติอย่างรุนแรงนี้เองที่เป็นแรงบันดาลใจให้เขามุ่งมั่นที่จะก้าวออกมาจากถิ่นฐานบ้านเดิมให้ได้

ในบทที่ชื่อ “ทหารลูกทุ่ง” ได้ให้ภูมิหลังความเป็นมาเกี่ยวกับครอบครัวของเขา ผู้เขียนได้ให้ภาพของการเลี้ยงดูและการเติบโตมาท่ามกลางธรรมชาติ โยชิปได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากตาซึ่งเป็นคนที่เปี่ยมด้วยอารมณ์ขัน เขาจึงได้รับการบ่มเพาะความมีอารมณ์ขันไว้ในตัวอีกทั้งความใกล้ชิดกับมารดาทำให้เขาเห็นความฉลาดและเข้มแข็งของแม่ และความที่มารดามีศรัทธาต่อคาทอลิก จึงเป็นส่วนสำคัญทำให้เขาเข้าถึงวัฒนธรรมยุโรปและเข้าใจจิตใจของคนฝ่ายตะวันตก ในขณะที่นักการเมืองร่วมอุดมการณ์คนอื่นๆ ไม่อาจเข้าถึงได้

ผู้เขียนได้บรรยายให้เราเห็นว่าโยชิปไม่ค่อยผูกพันกับพ่อมากนัก เพราะพ่อชอบขี้มึงเงินคนอื่น เป็นหนี้เป็นสินชาวบ้าน บางที่ยังให้ลูกไปขี้มึงเงินชาวบ้าน ด้วยความหยิ่งทะนงในตัวเองทำให้โยชิปเกิดความอับอายแต่ก็ต้องยอมอยู่ใต้อาณัติของพ่อ ความอึดอัดขัดใจเหล่านี้ค่อยๆ สะสมจนกระทั่งเขาเติบโต

ในวัยเด็ก โยชิปขยันเรียนมาก แต่ต้องขาดเรียนบ่อยเพราะต้องช่วยทำงานในไร่ ตอนเด็กเขามีร่างกายผอมกะหร่องเหมือนเด็กซีโรค เมื่อจบชั้นประถม พ่อก็ไม่ได้ให้เรียนต่อในชั้นมัธยมเพราะต้องไปเรียนในเมืองและต้องเรียนเต็มเวลา แต่โยชิปต้องช่วยงานในไร่ ซึ่งเขาก็เข้าใจปัญหาของครอบครัวเป็นอย่างดี

“เป็นคนเห็นความอริบและมีความทะเยอทะยาน”

เมื่อโยชิปมีโอกาที่จะไปทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ญาติได้สนับสนุนให้เขาไปทำงานในร้านอาหารแห่งหนึ่งที่อยู่ในเมืองสิสาค (Sisak) ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ แห่งหนึ่งอยู่ห่างไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ราว ๖๐ ไมล์ โยชิปตัดสินใจไปทำงานด้วย

ความหวังเพียงว่าวันหนึ่งจะได้เป็นช่างตัดเสื้อเพื่อจะมีเสื้อผ้าสวยๆ สวมใส่เท่านั้น เขาทำงานที่เมืองเล็กๆ นี่เป็นเวลา ๓ ปี จึงพบว่าการทำงานในร้านอาหารเป็นงานที่น่าเบื่อหน่ายและเห็นว่ามีอนาคต เขามีความทะเยอทะยานมากกว่านี้ จึงไปสมัครเข้าฝึกงานช่างกลในอู่รถแห่งหนึ่ง ที่นั่นเขาได้ยินได้ฟังเรื่องราวชีวิตในโลกที่ยิ่งใหญ่ไพศาล ได้ “สัมผัสการเมืองชนชั้นกรรมกร” เป็นครั้งแรก ใช้เวลาในการเรียนภาคค่ำ เขาใช้ชีวิตแตกต่างกับผู้ร่วมฝึกงานอื่นๆ ตรงที่เขา มักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือและสนใจหนังสืออ่านเล่นมากเป็นพิเศษ จนกระทั่งวันหนึ่ง เขามัวแต่อ่านหนังสือเพลินทำให้เสียงาน จึงถูกหัวหน้าตบหน้า เขาตัดสินใจหนี แต่ครูและตำรวจก็ไปตามกลับมาเรียนจนสำเร็จหลักสูตร

โยชิปเริ่มต้นทำงานช่างด้วยความยากลำบาก ต่อมาเขาได้เป็นทหารเกณฑ์สองปีตามหน้าที่พลเมืองดี แล้วจึงสมัครเป็นทหาร เขาเต็มใจฝึกหัดและเข้าใจชีวิตทหารเป็นอย่างดี เมื่อมีโอกาสออกแนวหน้าในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เขาได้รับบาดเจ็บในการรบกับรัสเซีย ถูกจับเป็นเชลยและนำส่งโรงพยาบาลทหารแห่งหนึ่งในรัสเซีย เขามีอาการสาหัสมาก และถูก “แทงบัญชีว่าตายแล้ว” แต่เขาก็รอดชีวิต และได้มีประสบการณ์ในฐานะเชลยศึกในรัสเซียเป็นเวลานาน

“ไม่ใช่, ลหาย คุณเป็นอิสระ นี่คือการปฏิวัติ”

เมื่อเกิดการปฏิวัติบอลเชวิคใน ค.ศ. ๑๙๑๗ (พ.ศ. ๒๔๖๐) เขาถูกฝ่ายรัฐบาลพระเจ้าซาร์จับตัวไปขังเพราะต้องสงสัยว่าเป็นฝ่ายบอลเชวิค เขาหลบหนีไปพบกับพวกแนวหน้าของฝ่ายปฏิวัติ (Red Guards) ซึ่งควบคุมพื้นที่สำหรับพวกบอลเชวิค เมื่อโยชิปแจ้งแก่พวกนี้ว่าเขาเป็นเชลยศึก พวกเร็ด การ์ดกลับบอกว่า “ไม่ใช่, ลหาย คุณเป็นอิสระ นี่คือการปฏิวัติ” เมื่อพวกบอลเชวิคได้ชัยชนะแล้ว ดิโตนเป็นอิสระและตกลงใจกลับไปตั้งรกรากที่บ้านเกิดในโครเอเชียใน ค. ศ. ๑๙๒๐ (พ.ศ. ๒๔๖๓) พร้อมกับเปลลาเจีย เบลูโซวา (Pelagea Belousova) ภรรยาชาวรัสเซีย ซึ่งพบและรักกันในช่วงการปฏิวัติ เขามีชีวิตครอบครัวอย่างสงบสุข ภรรยาได้ให้กำเนิดบุตร ๔ คน แต่มีชีวิตรอดเพียงคนเดียวคือ ซาร์โก (Zarko) นอกนั้นป่วยตาย

ต่อมาเขาถูกสงสัยว่าเป็นบอลเชวิค ซึ่งเป็นศัตรูของชาติ โยชิปผู้เคยอยู่รัสเซียมาหลายปีได้เรียนรู้วิธีการเพื่อการอยู่รอดในสังคมที่เต็มไปด้วยศัตรู เขาใช้ชีวิตช่วง

๑ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน มะลิ <http://www.oknation.net/blog/mali/2007/07/10/entry-1>

กลซึ่งเป็นประโยชน์กับทุกสังคมในการดำรงชีวิต เขาได้เรียนรู้ถึง “การถกถอย
ชกชอนหาอาหารและการทำตัวให้กลมกลืน” เขาเรียนรู้การเข้าถึงจิตใจมนุษย์และ
เห็นความสำคัญของการพึ่งตัวเอง เรียนรู้ที่จะอยู่รอด ที่สำคัญเขาใช้เวลาในการหัด
พูดภาษาเยอรมันและภาษารัสเซียจนใช้ได้ดี แต่เมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านเขาไม่มีโอกาสได้
ใช้ความสามารถที่มีอยู่เพราะต้องเผชิญกับสถานการณ์เลวร้ายทางเศรษฐกิจและ
ครอบครัวประสบมรสุมอย่างหนัก เวลานั้นจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีได้สลายตัวไปแล้ว
โครเอเชียกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรซึ่งตอนหลังเรียกว่า ยูโกสลาเวียมี
กษัตริย์ปกครอง

หากพิจารณาอย่างผิวเผินอาจคิดว่าเขาดำเนินชีวิตธรรมดาสามัญ แต่ที่จริงเขา
แอบทำงานการเมืองอย่างลับๆจนในที่สุดเขาก็ถูกจับกุมข้อหาเผยแพร่เอกสารคอมมิวนิสต์
หลังจากถูกจับและปล่อยตัว เขาก็ยังไม่ยอมยุติงานการเมืองแต่กลับทำงานมากขึ้น ใช้
เวลาไปกับการปลุกระดม “อย่างกล้าและบ้าระห่ำ” คราวนี้ถูกจับและถูกนำตัวขึ้นศาล
และถูกตัดสินจำคุก ๕ ปี ตั้งแต่พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๒๘ (พ.ศ.๒๔๗๑) ถึงมีนาคม
ค.ศ.๑๙๓๔ (พ.ศ.๒๔๗๗)

“แม้นเอบมีดีออบใจ โยชิบ โบรม ก็กลายมาเป็นคอมมิวนิสต์”

รัฐใหม่ประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ของพวกสลาฟได้ มีวัฒนธรรม ความเชื่อ
ทางศาสนาต่างๆ กันถึง ๓ ศาสนาคือ มีทั้งออร์ทอดอกซ์ โรมันคาทอลิก และมุสลิม
มีกษัตริย์ราชวงศ์ชาวเซอร์บปกครอง ด้วยความแตกต่างกันดังกล่าวแล้วจึงทำให้เกิด
ความขัดแย้งทางการเมือง ตีโต้ได้เดินทางไปเมืองหลวงของโครเอเชีย โยชิบได้เข้า
เป็นสมาชิกสหภาพช่างเหล็ก จึงกลายเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติของพรรคโซเซียล เดโม
แครติก (Social Democratic Party) ซึ่งได้ผนวกเข้าไปในพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ยูโกสลาเวีย โยชิบจึงกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย

การที่โยชิบ โบรมเป็นคอมมิวนิสต์นี้ เป็นประเด็นที่สนใจของผู้คนทั่วไป เซอร์
พิตชรอย แม็คลิน ไดกล่าวถึงกรณีนี้ว่า “เขาไม่ปิดบังเลยว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ตรงกัน
ข้าม เขากาภูมิใจ แต่ว่าแม้เป็นคอมมิวนิสต์ ก็เป็นประเภทนอกแบบ คือพร้อมจะ
แก้ปัญหาทุกเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งพร้อมที่จะตัดสินใจอย่างฉับพลันโดยไม่ต้องหารือผู้ใด
ที่มีตำแหน่งสูงกว่า เขาเชื่อมั่นในตนเองทีเดียว...” นายขวัญแก้ว วัชโรทัย ก็ได้กล่าว
ถึงประเด็นเดียวกันนี้ว่า “เขาอาจจะเป็นคอมมิวนิสต์ แต่ก็ยังเป็นคอมมิวนิสต์ที่เป็นอิสระ
ในความคิดเห็น ไม่ต้องการเป็นลูกน้องใคร ไม่ยอมจำนนต่ออิทธิพลของสหภาพโซเวียต
ทั้งทางด้านทหาร และทางการเมืองระหว่างประเทศ” กล่าวได้ว่าการเป็นคอมมิวนิสต์

ของเขา ไม่ได้ทำให้เขาเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจแต่กลับทำให้เห็นลักษณะเด่นที่ซ่อนไว้ภายในตัวเขา ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกของประเทศไทยโกสลาเวีย ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ (พ.ศ. ๒๔๖๓) พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับคะแนนเสียงเป็นที่สาม แต่หนึ่งเดือนต่อมารัฐบาลก็ล้มพรรคคอมมิวนิสต์ เพราะถือว่าพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคผิดกฎหมาย พวกสมาชิกพรรคถูกกวาดล้าง

“ทะเยอทะยานและกัดฟันทำงานหนักอย่างดื้อดิดและแน่วแน่”

ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ (พ.ศ. ๒๔๗๗) เมื่อออกจากคุกแล้ว เขาก็เป็นตัวแทนที่จะเลื่อนฐานะในพรรคคอมมิวนิสต์ให้เขาใช้ จัดที่อยู่ให้ แต่เขาต้องหาทางหลบเลี่ยงตำรวจเอาเอง การอยู่ในยูโกสลาเวียเป็นการเสี่ยงอันตรายมาก เมื่อเขาได้รับมอบหมายให้ไปที่กรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งยูโกสลาเวีย ที่เวียนนา เขาจึงได้โอกาสทองที่จะออกไปทำงานจากนอกประเทศ เขาไปรายงานตัวที่เวียนนา อันเป็นจุดที่ไม่มีการการถอยกลับ เขาได้รับนามรหัสหลายชื่อตลอดเวลาที่ทำงานคอมมิวนิสต์อันผิดกฎหมาย แต่รหัสที่ได้รับที่เวียนนาตอนนั้นคือ ดีโต อันเป็นชื่อที่ทำให้เขามีชื่อเสียง คำว่า “ดีโต” แปลว่า “นั่น-นี่” เป็นสมญาที่ได้มาจากการชอบ “สิ่งนั่นสิ่งนี้” เป็นประจำของเขาเมื่อมีอำนาจ^๔

ต้นปี ค.ศ. ๑๙๓๕ (พ.ศ. ๒๔๗๘) ดีโตไปประจำที่มอสโคว์ มีโอกาสพบปะคอมมิวนิสต์คนสำคัญๆ จากทั่วโลก และได้เห็นสตาลิน (Stalin) ในโอกาสเปิดประชุมโลกครั้งที่ ๗ ของคอมมิวนิสต์ ดีโตทำหน้าที่เขียนบันทึกและเขียนบทความเข้าร่วมประชุมจัดทำรายงาน การชำนาญภาษารัสเซียให้ประโยชน์แก่ดีโตมาก เขาได้ทำหน้าที่ล่ามเมื่อคณะผู้แทนเดินทางไปเยี่ยมที่ต่างๆ ครอบครัวของดีโตก็อยู่ในมอสโคว์ด้วย แต่เปลาเจียไปมีสัมพันธ์อื่นแล้ว ส่วนซาร์โกก็ไปอยู่กับครอบครัวอื่น ดีโตจึงมีเวลาทุ่มเทในการศึกษาทางการเมือง มีความ “ทะเยอทะยานและกัดฟันทำงานหนักอย่างดื้อดิดและแน่วแน่” ไม่นานดีโตได้เรียนรู้ว่า คอมมิวนิสต์เต็มไปด้วยความขัดแย้งส่วนตัวและเล่ห์กลต่างๆ นานา ทั้งมีสายลับทุกหนทุกแห่งที่พร้อมจะรายงาน

^๔ ขวัญแก้ว วัชรไทย์ “ดีโต” โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี <http://www.princess-it.org/kp9/hmk-IT/hmk-books.th.html>

^๕ โยชิชิ โบราซ ดีโต วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

ความผิดแก่นายงานชาวรัสเซีย ซึ่งปกครองคอมมิวนิสต์อย่างถูกต้องและกวาดล้าง
สมาชิกพรรคของประเทศด้อยกว่า

“อาตมต้องถูกปลุกกลางดึกและได้ยินเสียงเคาะประตูมรณะ”

การเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ตีโตต้องประสบอุปสรรคมากมาย
เนื่องจากความสัมพันธ์กับคอมมิวนิสต์ ตีโตทราบดีว่าชีวิตเขาตกอยู่ในอันตราย เพราะ
สตาลินกำลังกวาดล้างคอมมิวนิสต์ต่างประเทศ “อย่างบ้าเลือด” เขาจึงมีศัตรูทั้งใน
มอสโคว์และในหมู่สมาชิกพรรคในยูโกสลาเวีย เพราะมีผู้ต้องการตำแหน่งนี้มาก ด้วย
ถือว่ามีความเกียรตินี้ มีชื่อเสียง มีอำนาจและมีรายได้มาจากคอมมิวนิสต์ เขาถูกฝ่าย
ปฏิปักษ์พยายามกำจัดหรือให้เขาถูกถอดออกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคยูโกสลาเวีย
ภายหลัง ตีโตกล่าวไว้ว่า “เมื่อข้าพเจ้าไปมอสโคว์ ข้าพเจ้าไม่มีทางทราบเลยว่าอาตมต้อง
ถูกปลุกกลางดึกและได้ยินเสียงเคาะประตูมรณะ”

แต่เขาก็มีเพื่อนที่มีอิทธิพลในมอสโคว์คอยช่วยเหลือ เช่น วิลเฮล์ม ปีก ชาว
เยอรมัน ดีมีทรอฟ ชาวบัลแกเรีย ช่วยให้เขารอดพ้นจากการกวาดล้างของสตาลิน
นอกจากนี้ เขายังมีความสามารถส่วนตัว กล้าเผชิญผู้ที่กล่าวหาและลุกขึ้นต่อสู้ เขามี
ภูมิหลังที่ต้องในในความหมายของคอมมิวนิสต์ คือเขาเป็นกรรมกรที่เกิดมาจาก
ครอบครัวชาวนาผู้ยากจน เขารู้ภาษาที่ใช้มากที่สุดในคอมมิวนิสต์อย่างแตกฉาน คือ
ภาษาเยอรมันและรัสเซีย จึงทำให้สื่อสารกันได้ง่ายเรียบร้อยดี

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๘)
ตีโตพยายามต่อสู้เพื่อเอกราชอธิปไตยของยูโกสลาเวียท่ามกลางอุปสรรคนานัปการ เห็น
ได้อย่างชัดเจนว่า ยูโกสลาเวียถูกคุกคามจากพวกนาซีซึ่งเข้าควบคุมเศรษฐกิจของ
ประเทศเกือบทั้งหมด และได้รับการสนับสนุนทางการเมืองอย่างหนักแน่นจากผู้นำ
ยูโกสลาเวียบางคน แต่เขาก็ไม่อาจช่วยประเทศของตนได้ในช่วงแรกของสงคราม เขา
ได้รับมอบหมายให้แปลประวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเขียนโดยสตาลิน จากภาษารัส
เซียเป็นภาษาเซอร์โบ-โครแอต ซึ่งใช้กันในยูโกสลาเวีย ซึ่งเป็นภาระที่ลำบาก เพราะ
ต้องถูกตรวจตรามิให้แสดงความเห็นผิดเพี้ยนไปจากลัทธิแม้น้อยจึงเป็นงานสำคัญมาก
ตีโตเองทราบดีว่าการทำภารกิจให้ลุล่วงไปด้วยดีเป็นหนทางเดียวที่จะหลบกลับไป
ประเทศของตนได้ ดังนั้นในช่วง ๒ ปีแรกของสงคราม ตีโตต้องไปอยู่มอสโคว์นาน
๑๑ เดือน

“ได้รู้จักตัวเอบติขึ้นมากและรู้ความสามารถของตนในการเป็นผู้นำ”

เมื่อตีโตเดินทางจากรัสเซียกลับสู่ยูโกสลาเวียในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๐ (พ.ศ. ๒๔๗๓) เขาต้องเสี่ยงต่อการถูกจับมาก ต้องใช้หนังสือเดินทางและวีซ่าปลอม และลี้ภัยลอดเข้ามาด้วยเส้นทางวากน โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่คอมินเทอร์นสองคนที่เดินทางไปพร้อมกัน ทันทีที่เขาถึงยูโกสลาเวียก็ได้คืนสู่ตำแหน่งหัวหน้าพรรคในยูโกสลาเวีย เป้าหมายอันสำคัญก็คือ การทำลายรัฐบาลที่มีอยู่ในเวลานั้น และให้รัฐบาลปฏิวัติคอมมิวนิสต์ยึดการปกครอง ตีโตไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ตีโตเริ่มวางแผนโดยการสร้างพรรคคอมมิวนิสต์ที่สามัคคีมีวินัย เชื้อฟังกรรมการบริหารซึ่งตัวเขาเป็นผู้นำ ตั้งกรรมการอย่างมีระเบียบทั่วทุกภาคของประเทศและจัดหาทุนด้วยความช่วยเหลือจากเพื่อนชนชั้นกลางที่ร่ำรวยและเพื่อนร่วมงานที่คุ้นเคยกับพวกตระกูลสูง เพราะปฏิบัติการภายในของพรรคมิได้รับการสนับสนุนจากคอมินเทอร์นเสียแล้ว ตีโตสามารถรวบรวมทุนดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือการปฏิวัติให้ยูโกสลาเวียเป็นคอมมิวนิสต์

บทเรียนที่ตีโตได้จากระยะเวลาฝึกงานที่มอสโคว์ก็คือ การเรียนรู้ว่าผู้นำโซเวียตมีท่าทีแท้จริงอย่างไรต่อพวกคอมมิวนิสต์ เขาได้รู้ว่าผู้นำโซเวียตถือว่าบุคคลนั้นจำเป็นได้ และเขายังได้เรียนรู้ถึงจิตใจมนุษย์ ที่สำคัญที่สุด เขาได้เรียนรู้ศิลปะของการเป็นผู้นำ เขายังรู้จักตัวเองดีขึ้นมากและรู้ความสามารถของตนในการเป็นผู้นำ ความรู้ทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตช่วงสงครามที่กำลังจะเกิดขึ้นในยูโกสลาเวีย

“พร้อมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลุกขึ้นต่อต้านผู้บุกรุก”

เมื่อทำสงคราม ตีโตได้เป็นผู้นำฝ่ายปาร์ติซาน (Partisans) ซึ่งหมายถึงผู้ร่วมกระบวนกรของประชาชนเพื่อเอกราช ชื่อนี้คอมมิวนิสต์เคยใช้เรียกพวกกองโจรตอนสงครามกลางเมืองในประเทศสเปน ในช่วงแรกเขาเสียเปรียบ มิโฮโลวิชซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลยูโกสลาเวีย และได้เป็นรัฐมนตรีกลาโหมของรัฐบาลพลัดถิ่น ทั้งตีโตและมิโฮโลวิชต่างแข่งขันขอความช่วยเหลือจากอังกฤษ ตีโตพยายามที่จะร่วมมือกับฝ่ายเชตนิก แต่ก็ไม่เป็นผล ในที่สุดก็เกิดสงครามกลางเมือง ระหว่างเชตนิกกับปาร์ติซาน ในระยะแรกฝ่ายเชตนิกได้เปรียบเพราะได้รับความรับรองและความช่วยเหลือจากฝ่ายพันธมิตรแต่เมื่อมิโฮโลวิชไม่ยอมก่อวินาศกรรมใส่ฝ่ายเยอรมันและอิตาลีแล้ว และฝ่ายพันธมิตรทราบว่ามีโฮโลวิชทำงานร่วมกับฝ่ายเยอรมันจึงเลิกช่วยเหลือในที่สุด

เนื่องจากเขาเห็นว่าทางสู่อำนาจคือการสร้างสรรค์กระบวนการประกอบด้วย ยูโกสลาเวียล้วนๆ เพื่อต่อสู้กับฝ่ายเยอรมันและพวก เขาจึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทุกเชื้อชาติ เขาเคยกล่าวในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ (พ.ศ. ๒๔๘๕) ว่า การต่อสู้เพื่อเอกราชของชาติบ้านเมืองต้องหมายถึงเสรีภาพของชาวโครแอต สโลวีเนีย เซอร์เบีย โสโวนีเยน ชีปตาร์ มุสลิมพร้อมกันหมดและจะนำมาซึ่งอิสรภาพ เสมอภาค และการรภาพสำหรับทุกชนชาติในยูโกสลาเวีย

ต่อมาเขาได้พบว่ารัฐบาลรัสเซียไม่ยอมส่งอาวุธมาช่วย ซึ่งอาจเป็นเพราะเกรงใจฝ่ายสัมพันธมิตร ดีโตผู้เคยได้รับการสั่งสอนให้ถือว่าสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำตาลูกทุกสิ่งทุกอย่างได้จึงผิดหวังและขมขื่นมาก ราวพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ (พ.ศ. ๒๔๘๖) องค์การคอมินเทอรันถูกสตาลินยุบไป ดีโตเคยคิดจะติดต่อกับอังกฤษแต่ก็พบกับอุปสรรคหลายอย่าง เมื่อผิดหวังจากรัสเซีย ดีโตต้องนำพวกปาร์ติซานต่อสู้ตามลำพัง และถูกคุกคามอย่างหนักจากฝ่ายเยอรมัน

อังกฤษส่งนายทหารติดต่อมาประเมินผลของพวกเช็ตนิคในยูโกสลาเวีย และได้ตระหนักว่ากระบวนการของดีโตมีผลในทางตรงกันข้ามกับของเยอรมันและอิตาลีเสีย ก็เริ่มให้ความช่วยเหลือสนับสนุนดีโตตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. ๑๙๔๓ (พ.ศ. ๒๔๘๖) ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๔๔ (พ.ศ. ๒๔๘๗) ดีโตได้รับความช่วยเหลือทั้งจากรัสเซียและฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ความช่วยเหลือของรัสเซียที่ล่าช้าและน้อยกว่าฝ่ายสัมพันธมิตรทำให้ดีโตมีอิสระที่จะเป็นผู้ดำเนินสงครามเอง เขาเริ่มผิชอบในการชี้ขาดในการปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญทั้งหมดรวมทั้งการต่างประเทศ จึงเป็นการสร้างรากฐานเพื่อเป็นประมุขของประเทศในอนาคต

ในระหว่างการสู้รบ ดีโตไม่เคยทอดทิ้งทหารที่บาดเจ็บแม้ว่ากำลังฝ่ายเยอรมันจะรุกไล่เข้ามา และการล่าเหยียดคนเจ็บจะทำให้เคลื่อนไหวได้ช้าลง กองทัพปาร์ติซานได้มาบรรจบกับกองทัพแดงในยูโกสลาเวีย ร่วมปลดปล่อยเซอร์เบียและเข้ากรุงเบลเกรดพร้อมกันในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ (พ.ศ. ๒๔๘๗) กองทัพที่ทรงพลังของดีโตมีประโยชน์ในการกู้ชาติ ต่อรองกับฝ่ายสัมพันธมิตรและเป็นกำลังสำคัญที่สุดที่จะคำจูนดีโตในการต่อสู้กับสหภาพโซเวียตเพื่อรักษาเอกราชของยูโกสลาเวีย ในการเลือกตั้งหลังการยุติสงครามใน ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) เขาได้รับคะแนนสนับสนุนอย่างท่วมท้นจากประชาชน โดยได้รับคะแนนกว่าเก้าสิบส่วนร้อยของผู้ออกเสียง

การที่ดีโตถูกทอดทิ้งให้ดำเนินการต่อสู้อย่างโดดเดี่ยวโดยไม่มีการแทรกแซงจากมหาอำนาจใดๆ กลายเป็นข้อสำคัญในความสำเร็จของการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ใน

ยูโกสลาเวีย ตีโตจึงเป็นผู้ปั้นคอมมิวนิสต์ ชาตินิยม และเอกราช ให้เป็นรูปปฏิมากรรม ซึ่งหาที่เปรียบมิได้ รูปการณ์ทางการเมืองดังนี้ เรียกกันว่า “ตีโตอิลซึม” (Titoism) ที่แข็งแกร่งจนสามารถผ่านการปะทะกับสหภาพโซเวียตภายหลังได้

การกระทำของตีโตที่นับว่าเป็นวีรบุรุษที่พึงเป็นแบบอย่างก็คือเป็นบุคคลที่ไม่ยอมแพ้ต่อชะตากรรมใดๆ มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติ ดังที่นายขวัญแก้ว วัชโรทัยวิจารณ์ว่า

ความสำคัญของตีโตไม่ใช่ในแง่ของการเป็นคอมมิวนิสต์ คือ การปกครองในลักษณะเผด็จการบ้าง แต่ความสำคัญของตีโตในฐานะที่เป็นบุคคล พ่อเป็นชาวโครแอต แม่เป็นชาวสโลเวเนีย เขาคือชาวสลาฟที่แท้จริง สามารถดลบันดาล สามารถเรียกร้องศรัทธาของชนทุกกลุ่ม สามารถสร้างความเข้าใจ และสามารถชี้นำให้คนทุกชนชาติตั้งเขามารวมกันจัดตั้งสหพันธ์ และสร้างความเป็นปึกแผ่นในยามวิกฤติ สามารถรักษาความสมบูรณ์และเพิ่มพูนความเจริญของประเทศตลอดชีวิตของเขา^๗

ปัจจัยที่ทำให้ตีโตประสบความสำเร็จนั้นมีหลายประการ เขาสามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อมั่นในเป้าหมายที่เขาเองเชื่อมั่นอย่างลึกซึ้ง เขาปรารถนาที่จะให้คนทำงานจนสุดกำลังดังที่เขาเคยทำมาแล้วด้วยความอดทนจนถึงที่สุด ในตอนท้ายเรื่อง ผู้เขียนกล่าวอย่างชัดเจนว่าตีโตเป็นผู้นำที่มีกำลังกายและกำลังใจยอดเยี่ยมมีวินัยในตัวเอง และมีบุคลิกลักษณะแข็งแกร่ง คุณลักษณะเหล่านี้เองที่น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเลือกแปลชีวิตประวัติของท่านผู้นี้ เพื่อให้เป็นแบบอย่างของคนรักประเทศชาติแก่ปวงชนชาวไทย

พระอัจฉริยภาพทางด้านวรรณศิลป์ในพระราชนิพนธ์เรื่องตีโต

หากพิจารณาการใช้ภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว พบว่า พระองค์

^๗ <http://www.oknation.net/blog/mali/2007/07/10/entry-1>

^๘ ขวัญแก้ว วัชโรทัย “ตีโต” โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี <http://www.princess-it.org/kp9/hmk-IT/hmk-books.th.html>

ทรงใช้คำที่สั้นกระชับ ใช้คำน้อยแต่กินความลึกซึ้ง พระองค์ทรงเลือกสรรความหมายของคำที่เหมาะสมกับสังคมไทย เมื่ออ่านแล้วรู้สึกสละสลวย เข้าใจง่าย ดังที่ทรงใช้คำว่า “ทหารลูกทุ่ง” เพื่อจะสื่อความว่าทหารที่มาจากเมืองเล็กที่ไกลความเจริญ หรือการที่ทรงใช้ว่า “เขาเป็นลูกพี่ ไม่ใช่ลูกน้อง” ก็เป็นการเลือกใช้คำเรียกที่คนไทยเข้าใจได้ทันที ไม่ต้องขยายความให้เยิ่นเย้อถึงความหยิ่งในตนเองและสำนึกของความเป็นผู้นำ

เมื่อพิจารณาถึงพระอัจฉริยภาพลักษณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการสรรคำมาแปลพระราชนิพนธ์เรื่องนี้แล้ว อาจตั้งเป็นข้อสังเกตได้ดังนี้

๑. ทรงใช้คำสั้น ง่าย อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น ทรงขยายความด้วยการใช้คำว่า กัดฟันทำงานหนักอย่างดื้อดึงและแน่วแน่ อย่างกล้าและบ้าระห่ำ และ ทุ่มเทตัวลงในงานใหม่อย่างเต็มกำลังเหมือนผีเข้า เป็นต้น

๒. ทรงใช้คำน้อยแต่กินความมาก เช่นในตอนที่สตาลินกล่าวว่า “ท่านไม่ต้องรับพระราชอิศริยยศเป็นการถาวร ให้กลับมาแค่ชั่วคราว แล้วต่อไปจะเอามีดปักหลังในเวลาอันควรก็ได้” จะเห็นว่าประโยคข้างต้น ใช้คำไม่มากนัก แต่ให้ความหมายซ้อนความกันอยู่ ทำให้ผู้อ่านสามารถตีความระหว่างบรรทัดได้อีกมาก ข้อความนี้ยังโดดเด่นที่ใช้ความเปรียบซึ่งเข้าใจได้ทันทีว่า “เอามีดปักหลัง” หมายความว่าอย่างไร

๓. ทรงใช้คำน้อยแต่ให้จินตภาพชัดเจน เช่นข้อความที่ว่า “การฉกฉวยชอกซอนหาอาหารและการทำตัวให้กลมกลืน” ข้อความนี้ทำให้เห็นการดิ้นรนต่อสู้ที่จะอยู่รอด ด้วยการ “ฉกฉวย” และการ “ชอกซอน” คำนี้ทำให้นึกถึงคำว่า “ซุกซ่อน” ซึ่งในความเป็นจริงดิถีก็ต้องดำรงชีวิตอย่างหลบๆ ซ่อนๆ ในช่วงเวลานั้น หรือการใช้คำว่า “ฮิตเลอร์เดือดดาลสุดขีด” ก็แสดงให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกของผู้นำที่ไม่ได้รับผลตามที่ตนคาดหวัง ขณะเดียวกันก็แสดงถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของฮิตเลอร์ไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย

ในเรื่องวรรณศิลป์ของการแปล นายอนันต์ ปันยารชุนได้กล่าวไว้ว่า “เป็นการแปลที่กะทัดรัด เก็บสาระและประเด็นได้อย่างแยบคาย และรักษาเนื้อหาความต้นต้นของแนวเรื่องได้อย่างดี”

พระราชนิพนธ์เรื่องติโตนี้ ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องราวของบุคคลสำคัญใน

ประวัติศาสตร์ของชนชาติหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของผู้สร้างประวัติศาสตร์ด้วยความ
 สมานฉันท์ เป็นนายทหารที่มีความมุ่งมั่น อดทนต่อสู้ฝ่าฟันเพื่อความเป็นปึกแผ่น
 ของบ้านเมือง พระราชนิพนธ์เรื่องติโตจึงเป็นชีวประวัติแปลที่ให้แก่คิดในด้านของการ
 เป็นผู้นำที่มีวินัย มีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้เชื่อมั่นด้วย ดัง
 ที่นายอานันท์ ปันยารชุน กล่าวถึงพระราชนิพนธ์เรื่องนี้ว่า

คุณลักษณะของติโตนี้ ปรากฏเห็นชัดว่าเขาเป็นผู้นำทางด้าน
 ทหาร เป็นแสนการที่ยอดเยี่ยม เป็นแม่ทัพที่มีความละเอียด ที่ม
 ความกล้าหาญ ในขณะเดียวกันเป็นนักการเมืองที่ยอดเยี่ยม ที่
 สามารถรักษาอิสรภาพของยูโกสลาเวีย สร้างความเป็นปึกแผ่นของ
 ประเทศ รวบรวมชนชาติต่างๆ ในรัฐยูโกสลาเวียให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดีย
 กัน ให้มีสิทธิเท่าเทียมกัน ให้มีการปกครองซึ่งมีการกระจายอำนาจ
 อย่างแท้จริง *

หากพิจารณาถึงสถานการณ์บ้านเมืองในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๙ อาจจะเห็นความ
 สอดคล้องระหว่างความเป็นไปทางการเมืองกับพระราชดำริที่ทรงมุ่งให้การดำเนินชีวิต
 ของติโตเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้นำไทย โดยเฉพาะผู้นำที่เป็นทหาร อย่างไรก็ตาม แนวทาง
 การดำเนินชีวิตของติโต มิได้ให้แก่คิดและแบบอย่างการปฏิบัติเฉพาะผู้นำเท่านั้น แต่
 ได้ให้แก่คิดแก่บุคคลทั้งหลายในด้านของการไม่ยอมแพ้แก่โชคชะตา มีความอดทนอด
 กลั้นที่จะต่อสู้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน มีข้อความหนึ่งที่กล่าวถึงน้องชายของติโตซึ่ง
 ก็มาจากพื้นฐานครอบครัวเดียวกัน ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน แต่ผู้เขียนได้ตั้งข้อ
 สังเกตว่า “น้องชายของติโตได้มีโอกาสและการฝึกฝนแต่เยาว์วัยเหมือนกับโยชิปี แต่
 กลับดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ตลอดชีวิต และพึงถึงแก่กรรมเมื่อเร็วๆ นี้ โดยที่ไม่มีข้อ
 เสียอะไร นอกจากเพียงได้ชื่อว่าเป็นน้องของติโต”

ติโตจึงเป็นบุคคลพิเศษที่เป็นแบบอย่างของผู้ประสบความสำเร็จ ดังที่ เซอร์
 พิตชรอย แม็คลีน ได้กล่าวไว้ในบทนำ ซึ่งทำหน้าที่เป็นการให้ภาพรวมที่โดดเด่นของ
 ติโตว่า “เขาได้ผ่านมรสุมหนักมาก และถ้าไม่ใช่คนที่เก่งจริง ก็คงไม่รอดมา” การที่
 คนไทยได้มีโอกาสอ่านชีวประวัติของวีรบุรุษที่ยิ่งใหญ่เช่นติโต ย่อมได้แรงบันดาลใจใน

* เรื่องเดียวกัน

การดำเนินชีวิต อย่างน้อยแม้ไม่มีโอกาสได้สร้างวีรกรรมในชีวิตเช่นเดียวกับเขา แต่ก็กำลังจะพัฒนาตนเองให้แตกต่างกับผู้อื่น ดังที่โตเลือกที่จะอ่านหนังสือ หัดฝึกฝนภาษาต่างๆ ค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา และวันหนึ่งเขาเองก็พบว่าความรู้ที่สั่งสมมานั้น สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญโตเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างของคนรักชาติ รักเผ่าพันธุ์ ไม่ยอมตกอยู่ใต้อาณาจักรของชนชาติอื่น

สำนึกของความรักชาตินี้ นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเป็นแรงใจที่จะก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีขึ้น เรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นและย้ำมาโดยตลอดถึงการรักสามัคคี ดังในพระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ความตอนหนึ่งว่า

ทหารก็ตาม พลเรือนก็ตามต้องสามัคคี เหมือนขาของเราที่จะต้องเดินสามัคคีกัน หมายความว่าก้าวไปข้างหน้า แล้วอีกข้างหนึ่งก็ยืนข้างหลัง และเมื่อยืนข้างหลังเรียบร้อยแล้วก็ก้าวไปข้างหน้าอีกข้าง อันนี้ก็สามารถเดินได้ แล้วไม่หกล้ม ซึ่งถ้าไม่สามัคคี ก็บอกแล้วว่าประเทศจะประสบความหายนะ ไม่ได้ใช้คำว่าหายนะ แต่ก็คล้ายกัน ถ้าไม่สามัคคีกัน ไม่ปรองดองกัน ประเทศชาติล้ม ถ้าล้มก็ผลของการล้มนั้น มีหลายอย่าง ถ้าทางกายก็ร่างกายกระดูกหัก และต้องเข้ารักษา บางทีรักษานานๆ ไม่มีสิ้นสุด ถ้าไม่ระวังประเทศชาติก็ล้ม เมื่อล้มเราจะไปอยู่ที่ไหน ล้มก็หมายถึงว่า ลงไป จม ล่มจม ถ้าเราไม่ระวังประเทศชาติล่มจม ล่มจมก็หมายความว่า ล่มลงไปทะเล เพราะว่าเมืองไทยนี้ก็ติดทะเล ถ้าล้มไปล่มมา ก็ลงทะเล^{๔๐}

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงแปลเรื่องราวของบุคคลผู้ยิ่งใหญ่ให้เป็นของขวัญแก่คนไทยทั่วประเทศ และให้เป็นแบบอย่างของผู้รักชาติ ผู้สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่แผ่นดิน ผู้สร้าง ความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

^{๔๐} ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9500000143982>

บรรณานุกรม

- กุสุมา รัชชมนีและคณะ. **งานช่างของในหลวง**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๓๙.
- ขวัญแก้ว วัชโรทัย. **“ติโต”** โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี <http://www.princess-it.org/kp9/hmk-IT/hmk-books.th.html>
- ภูมิพลอดุลยเดชฯ, พระบาทสมเด็จพระ. **ติโต** แปลจาก **Tito** ของฟิลลิปส์ ออติ. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๓๗.
- “มะลิ” <http://www.oknation.net/blog/mali/2007/07/10/entry-1>
- ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9500000143982>